

Program Rozwoju Gminy Siedliszcze na lata 2015-2020

Program Rozwoju Gminy Siedliszcze na lata 2015-2020 stanowi załącznik nr 5 do Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszaru Funkcjonalnego „Zbiornik Wodny Oleśniki”. Zintegrowana Strategia wraz z załącznikami opracowana została przez firmę EuroCompass Sp. z o.o. na podstawie umowy z dnia 25 września 2014 roku zawartej z jednostkami samorządu terytorialnego wchodzącymi w skład Obszaru Funkcjonalnego „Zbiornik Wodny Oleśniki”, tj.: gminą Krasnystaw, gminą Łopiennik Górny, gminą Rejowiec Fabryczny, gminą Siedliszcze oraz gminą Trawniki.

Autorzy opracowania:

Ryszard Boguszewski
Beata Filipowicz
Karolina Szelağ

SPIS TREŚCI:

1. Wstęp	4
2. Syntetyczna diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej	6
3. Cele operacyjne i kierunki interwencji	12
4. Plan finansowy programu	18
5. System monitorowania i oceny realizacji programu.....	24

1. WSTĘP

Program Rozwoju Gminy Siedliszcze na lata 2015-2020 jest podstawowym i najważniejszym dokumentem samorządu gminy, określającym obszary, cele i kierunki działań polityki rozwoju, w kompetencjach realizowanych przez władze gminy. Program uwzględnia potrzeby i oczekiwania całej wspólnoty gminy Siedliszcze będącej jedną z pięciu jednostek budujących Obszar Funkcjonalny „Zbiornik Wodny Oleśniki”.

Program Rozwoju na lata 2015-2020 stanowi uszczegółowienie Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszaru Funkcjonalnego „Zbiornik Wodny Oleśniki” w kontekście rozwoju gminy Siedliszcze. Składa się z czterech rozdziałów. Pierwszy z nich zawiera syntetyczną diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej gminy, która powstała na podstawie szczegółowej diagnozy zawartej w Zintegrowanej Strategii Obszaru Funkcjonalnego. Syntetyczna diagnoza stanu obecnego gminy Siedliszcze została przedstawiona w formie tabel w pięciu obszarach: środowisko, społeczeństwo, infrastruktura, gospodarka i jakość rządzenia. W każdym obszarze przedstawiono najważniejsze cechy gminy oraz wskaźniki wyróżniające gminę na tle Obszaru Funkcjonalnego, powiatu i województwa lubelskiego. W drugim rozdziale Programu przedstawiona została wizja Obszaru Funkcjonalnego w 2020 roku, czyli stan docelowy, do którego gminy Obszaru Funkcjonalnego, w tym gmina Siedliszcze, powinny dążyć w wyznaczonym okresie planowania oraz misja władz samorządowych gminy Siedliszcze. Zaprezentowane zostały również Strategiczne Obszary Rozwoju, przypisane do nich cele operacyjne i kierunki działań. Najistotniejszą częścią Programu Rozwoju Gminy Siedliszcze jest plan finansowy na lata 2015-2020. Plan zawiera wykaz działań planowanych do realizacji przez gminę Siedliszcze do 2020 roku, szacowane koszty działań w poszczególnych latach realizacji programu, obecny stan przygotowania inwestycji do realizacji, źródło finansowania działań z uwzględnieniem finansowania ze środków Unii Europejskiej oraz podmiot odpowiedzialny za każde działanie. W ostatnim rozdziale dokument zawiera opis zasad jego wdrażania i systemu monitorowania stopnia osiągniętych rezultatów.

Program Rozwoju Gminy Siedliszcze przygotowano w oparciu o metodę ekspercko-partycypacyjną, zapewniającą udział społeczeństwa. Jest to metoda wspólnego planowania pozwalająca na połączenie wysiłku ekspertów ze społeczeństwem, reprezentowanym przez władarzy gminy, lokalnych liderów i wszystkich mieszkańców chętnych do włączenia się w proces tworzenia dokumentu. Zespół ekspertów określił cele rozwoju obszaru i kierunki jego rozwoju, natomiast po stronie gminy było przygotowanie wykazu działań planowanych do realizacji, które się w nie wpiszą.

Jako załącznik nr 5 do Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszaru Funkcjonalnego „Zbiornik Wodny Oleśniki” Program Rozwoju Gminy Siedliszcze wyznacza ramy racjonalnego gospodarowania posiadanymi zasobami. Jest również narzędziem stymulowania i projektowania rozwoju, które kierkuje działania oraz wskazuje sfery wymagające interwencji i finansowania. Opiera się o założenia Zintegrowanej Strategii, która nakreśla długoterminowe cele oraz wyznacza kierunki w jakich gminy należące do Obszaru

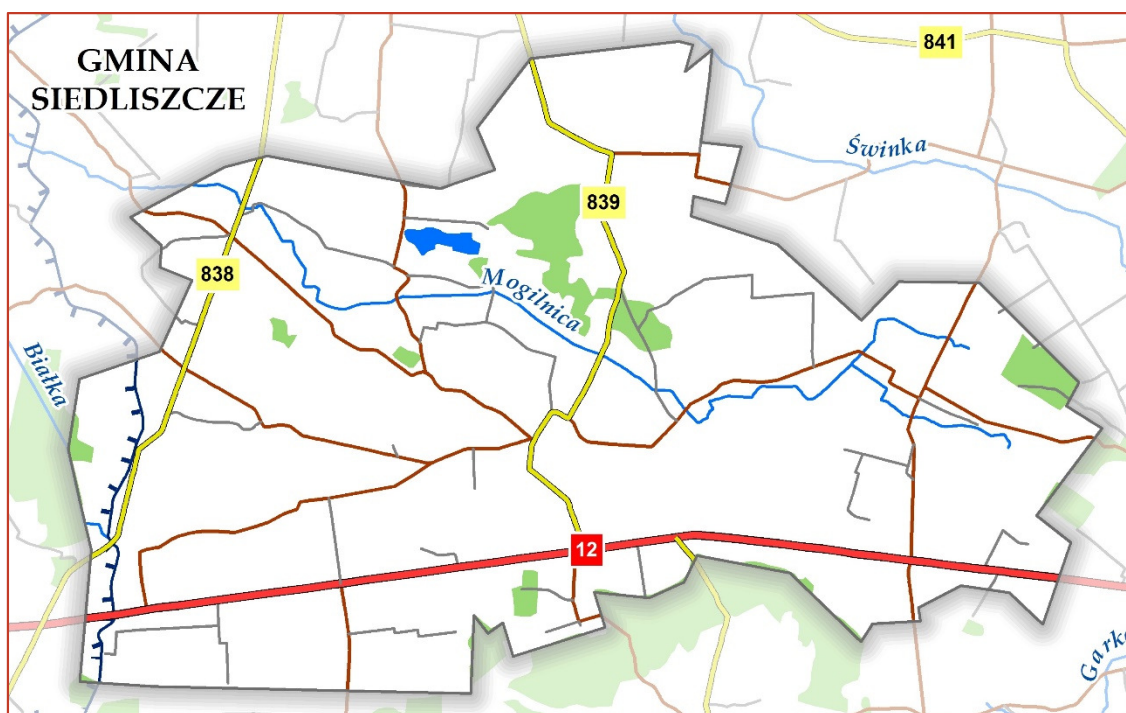
Funkcjonalnego powinny się rozwijać. Punktem wyjścia do opracowania Strategii jak i Programu była analiza zasobów, specyfiki, potencjału i otoczenia gmin Obszaru Funkcjonalnego przeprowadzona na podstawie materiałów dostarczonych przez Urząd Gminy, danych statystycznych, ogólnie dostępnych informacji i dokumentów oraz opinii interesariuszy.

2. SYNTETYCZNA DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ

Syntetyczna diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej gminy Siedliszcze została przedstawiona w pięciu obszarach: środowisko, społeczeństwo, infrastruktura, gospodarka i jakość rządzenia. W każdym z obszarów określono najważniejsze cechy gminy i wskaźniki wyróżniające ją na tle Obszaru Funkcjonalnego, powiatu i województwa.

Syntetyczna diagnoza opracowana została w oparciu o dane przedstawione w Aneksie syntetyczno-diagnostycznym do Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszaru Funkcjonalnego „Zbiornik Wodny Oleśniki”.

ŚRODOWISKO				
CECHA	WARTOŚĆ			
Powierzchnia	15 414 ha			
Sieć hydrograficzna	<ul style="list-style-type: none"> ○ Mogilnica, ○ Kanał Wieprz-Krzna, ○ Zbiornik Majdan Zahorodyński.			
Obszary chronione	<ul style="list-style-type: none"> ○ Pawłowski Obszar Chronionego Krajobrazu, ○ Chełmski Obszar Chronionego Krajobrazu, ○ Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Dobromyśl, ○ Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Pawłów.			
Użytkowanie terenu	<ul style="list-style-type: none"> ○ Grunty orne - 81,5%, ○ Łąki - 12,5%, ○ Lasy - 4,8%, ○ Torfowiska - 0,9%, ○ Zabudowa - 0,3%.			
WSKAŹNIK	GMINA SIEDLISZCZE	OF „ZBIORNIK WODNY OLEŚNIKI”	POWIAT CHEŁMSKI	WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE
Udział obszarów chronionych w powierzchni ogółem	11,9%	27%	40%	22,6%
Lesistość	4,8%	15,2%	18%	23,1%

SPOŁECZEŃSTWO				
CECHA	WARTOŚĆ			
Opieka zdrowotna	<ul style="list-style-type: none"> ○ przychodnie - 2, ○ apteki - 2, ○ szpital rehabilitacyjny - 1.			
Edukacja ponadgimnazjalna	<ul style="list-style-type: none"> ○ liceum ogólnokształcące, ○ szkoła policealna.			
WSKAŹNIK	GMINA SIEDLISZCZE	OF „ZBIORNIK WODNY OLEŚNIKI”	POWIAT CHEŁMSKI	WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE
Liczba ludności	6959	33489	79573	2156150
Gęstość zaludnienia	45 osób/km ²	60,4 osób/km ²	50 osób/km ²	106 osób/km ²
Ekonomiczne grupy wiekowe:				
<ul style="list-style-type: none"> ○ Wiek przedprodukcyjny	19,4%	19,9%	19,0%	18,3%
<ul style="list-style-type: none"> ○ Wiek produkcyjny	62,7%	61,6%	63,3%	62,7%
<ul style="list-style-type: none"> ○ Wiek poprodukcyjny	17,8%	18,5%	17,6%	18,9%
Liczba placówek zdrowotnych na 10 000 mieszkańców	4	3	4	5
Wskaźnik bezrobocia (Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym)	11,4%	13,8%	12,7%	9,9%
Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców		354,6	352,8	348,3
Saldo migracji	-34 osób	-88 osób	-157 osób	-673 osób
Pracujący na 1000 mieszkańców	54	66,8	77	172
Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym (dzieci w wieku 3 - 6 lat)	56%	57,0%	48,0%	74,1%
Liczba fundacji i stowarzyszeń na 10 000 mieszkańców	17	30	21	32

GOSPODARKA				
CECHA	WARTOŚĆ			
Powierzchnia gospodarstw rolnych	9383,43 ha			
Struktura wielkościowa gospodarstw rolnych	<ul style="list-style-type: none"> ○ do 1 ha - 573 gospodarstwa¹, ○ 1-5 ha - 545 gospodarstw, ○ 5-10 ha - 300 gospodarstw, ○ 10-15 ha - 112 gospodarstw. ○ powyżej 15 ha - 111 gospodarstw.			
Liczba gospodarstw powyżej 50 ha	8 gospodarstw			
Liczba gospodarstw hodowlanych powyżej 10 DJP	10 gospodarstw			
Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON	249 podmiotów gospodarczych			
Struktura wielkościowa przedsiębiorstw	<ul style="list-style-type: none"> ○ mikroprzedsiębiorstwa - 229, ○ małe przedsiębiorstwa - 19, ○ średnie przedsiębiorstwa - 1, ○ duże przedsiębiorstwa - brak.			
WSKAŹNIK	GINA SIEDLISZCZE	OF „ZBIORNIK WODNY OLEŚNIKI”	POWIAT CHEŁMSKI	WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE
Wskaźnik przedsiębiorczości	36 podm./1000 os.	41 podm./1000 os.	44 podm./1000 os.	79 podm./1000 os.
Średnia wielkość gospodarstw rolnych	5,72 ha	5,12 ha	8 ha	6,41 ha
Miejsca noclegowe w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania na 1000 mieszkańców	0	2,5	5	5,8
Liczba osób korzystających z noclegów w obiektach zbiorowego zakwaterowania na 1000 mieszkańców	0	100	112	337

¹ gospodarstwa poniżej 1 ha nie stanowią gospodarstw rolnych, jednak zgodnie ze statystyką GUS zostały uwzględnione

INFRASTRUKTURA				
CECHA	WARTOŚĆ			
Infrastruktura drogowa	Droga krajowa: 12 Drogi wojewódzkie: 838, 839			
Długość sieci wodociągowej	160,8 km			
Długość sieci kanalizacyjnej	7,8 km			
Długość rozdzielczej sieci gazowej	0 km			
WSKAŹNIK	GMINA SIEDLISZCZE	OF „ZBIORNIK WODNY OLEŚNIKI	POWIAT CHEŁMSKI	WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	21,0 m ³	22,92 m ³	18,8 m ³	26,8 m ³
Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi w ciągu roku na 1 mieszkańca	8,5 m ³	9,5 m ³	7,4 m ³	33,1 m ³
Odpady z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca	24,9 kg	40,26 kg	40,8 kg	104,4 kg
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności:				
○ wodociąg	70,8%	79,8%	71,2%	81,9%
○ kanalizacja	17,7%	17,8%	23,5%	49,7%
○ gaz	0%	9,6%	8,9%	40,1%

JAKOŚĆ RZĄDZENIA				
CECHA	WARTOŚĆ			
Wielkość pozyskanych funduszy unijnych	6 060 320,35 zł			
Frekwencja wyborcza wyborów samorządowych w 2014 roku	2519 głosów na Wójta Gminy Siedliszcze (45% uprawnionych do głosowania, średnia dla województwa lubelskiego - 37,89%)			
WSKAŹNIK	GMINA SIEDLISZCZE	OF „ZBIORNIK WODNY OLEŚNIKI	POWIAT CHEŁMSKI	WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE
Dochody na mieszkańca	2983,53 zł	2968,58 zł	3114,34 zł	3402,56 zł
Wydatki na mieszkańca	2920,70 zł	2982,088 zł	3101,32 zł	3393,03 zł
Udział wydatków inwestycyjnych w ogóle wydatków z budżetu JST	10%	16%	17%	18%
Udział wydatków na drogi publiczne w wydatkach ogółem	11,9%	9,5%	8,8%	6,6%

3. CELE OPERACYJNE I KIERUNKI INTERWENCJI

W dokumencie Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszaru Funkcjonalnego „Zbiornik Wodny Oleśniki” wyznaczono wizję Obszaru Funkcjonalnego w 2020 roku. Stanowi ona projekcję i opis pożądanego stanu rzeczywistości całego obszaru w tym również gminy Siedliszcze. Wizja Obszaru Funkcjonalnego „Zbiornik Wodny Oleśniki”:

„Obszar dynamicznie rozwijający się gospodarczo w myśl zasady zrównoważonego rozwoju, przyjazny dla mieszkańców i atrakcyjny turystycznie”

Misja Obszaru Funkcjonalnego współgra z jej wizją i określa metody, które powinny być stosowane, aby skutecznie realizować założenia wskazane w wizji rozwoju. Misją władz samorządowych jednostek terytorialnych budujących Obszar Funkcjonalny „Zbiornik Wodny Oleśniki” (m.in. gminy Siedliszcze) jest:

„Jak najlepsze zaspokajanie potrzeb mieszkańców i przedsiębiorców oraz podnoszenie poziomu życia, poprzez świadczenie nowoczesnych usług i wspieranie rozwoju”

Wizja i misja pozwoliły na sformułowanie celów operacyjnych w dwóch Strategicznych Obszarach Rozwoju. Do każdego celu operacyjnego przyporządkowano przykładowe kierunki rozwoju, w których obszar będzie mógł się rozwijać.

Poniżej przedstawiono wykaz celów operacyjnych w dwóch Strategicznych Obszarach Rozwoju i przypisanych do nich przykładowych kierunków działań.

OBSZAR FUNKCJONALNY „ZBIORNIK WODNY OLEŚNIKI” ATRAKCYJNY INWESTYCYJNIE I TURYSTYCZNIE

CEL 1.1. Rozwój infrastruktury poprawiającej atrakcyjność inwestycyjną i turystyczną obszaru funkcjonalnego

Kierunki działań:

- Przygotowanie terenów inwestycyjnych na terenie gmin na potrzeby lokalizacji działalności usługowej i produkcyjnej,
- Przebudowa i modernizacja dróg gminnych i powiatowych poprawiających dostępność komunikacyjną i mobilność mieszkańców,
- Uzupełnienie infrastruktury drogowej na terenach wiejskich,
- Rozbudowa infrastruktury parkingowej w centrach miejscowości gminnych i miejscach atrakcyjnych turystycznie,
- Utworzenie targowisk przeznaczonych do sprzedaży produktów lokalnych,
- Prowadzenie prac rewitalizacyjnych zgodnych z prowadzoną polityką przestrzenną,
- Renowacja, restauracja i rewitalizacja zabytków oraz zwiększenie ich dostępności,
- Konserwacja oraz zabezpieczenie przed zniszczeniem zabytków ruchomych,
- Budowa i rozbudowa sieci dostępowej do Internetu o przepustowości co najmniej 30 Mb/s,
- Budowa i modernizacja sieci elektroenergetycznej,
- Odnowienie lub poprawa stanu obiektów budowlanych służących zachowaniu dziedzictwa kulturowego i rozwoju turystyki,
- Rozbudowa istniejącej infrastruktury turystycznej oraz budowanie nowej w oparciu o potencjał turystyczny zbiornika wodnego,
- Tworzenie ścieżek i szlaków turystycznych, w tym rowerowych oraz ich zagospodarowanie,

- Budowa i modernizacja wybranych elementów infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej.
- Budowa zbiorników retencyjnych.

CEL 1.2. Skuteczne kampanie promocyjne skierowane do turystów i inwestorów

Kierunki działań:

- Opracowanie strategii działań marketingowych i konsekwentne wdrażanie jej założeń,
- Opracowanie oferty terenów inwestycyjnych i aktywna ich promocja pozwalająca przyciągnąć inwestorów zewnętrznych,
- Nawiązanie współpracy z gminami wchodzącymi w skład OF „Zbiornik Wodny Oleśniki”, z powiatem świdnickim oraz województwem lubelskim w zakresie wspólnej promocji gospodarczej w kraju i zagranicą,
- Zainicjowanie i wspieranie współpracy sieciowej przedsiębiorców i instytucji z branży turystycznej,
- Wykreowanie i budowa produktu turystycznego tworzonego w oparciu o atrakcje Obszaru Funkcjonalnego, w tym opracowanie koncepcji rozwoju produktu turystycznego,
- Zbudowanie w OF „Zbiornik Wodny Oleśniki” wspólnej struktury instytucjonalnej do świadczenia określonych usług w ramach rozwijanego produktu turystycznego.
- Prowadzenie skutecznych działań promocyjnych zachęcających turystów do korzystania z pakietu usług oferowanych w ramach rozwijanego produktu turystycznego,
- Współpraca gminy z instytucjami z branży turystycznej w celu stworzenia kompleksowego programu szkolenia kadr i monitorowania standardów jakości świadczonych usług.

CEL 1.3. Wzmocnienie zdolności inwestycyjnej przedsiębiorstw w zakresie innowacji oraz rozwój instytucji otoczenia biznesu

Kierunki działań:

- Realizacja projektów badawczo-rozwojowych przez przedsiębiorstwa we współpracy ze środowiskiem naukowym,
- Współpraca z instytucjami otoczenia biznesu w zakresie wspierania tworzenia nowych przedsiębiorstw (w tym udzielanie kredytów o korzystnych warunkach, prowadzenie doradztwa, itp.),
- Profesjonalizacja usług instytucji otoczenia biznesu w celu lepszego dostosowania ich usług do potrzeb i oczekiwań przedsiębiorców,
- Rozwój bazy produkcyjnej i usługowej przedsiębiorstw poprzez poprawę dostępu do kapitału inwestycyjnego w postaci instrumentów bezzwrotnych i zwrotnych,
- Wspieranie zaangażowania przedsiębiorstw w innowacje oraz tworzenie klastrów regionalnych w celu rozwoju współpracy pomiędzy przedsiębiorcami,
- Rozwój przedsiębiorczości ze szczególnym uwzględnieniem inteligentnych specjalizacji regionu wskazanych Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego,
- Poprawa dostępu przedsiębiorstw do usług informacyjnych i doradczo-szkoleniowych pozwalających podnieść kompetencje i kwalifikacje pracowników przedsiębiorstw oraz kadr zarządzających,
- Wzmocnienie zdolności inwestycyjnej przedsiębiorstw w zakresie wdrażania innowacji i tworzenia nowych miejsc pracy,
- Poprawa efektywności energetycznej przedsiębiorstw poprzez modernizację infrastruktury związanej z ogrzewaniem, oświetleniem oraz wykorzystaniem energii z odnawialnych źródeł,
- Rozszerzenie działalności przedsiębiorstw Obszaru Funkcjonalnego na rynkach zewnętrznych,
- Promocja gospodarcza przedsiębiorstw, udział przedsiębiorców w misjach zagranicznych, targach, konferencjach i spotkaniach motywacyjnych,

- Prowadzenie działań marketingowych związanych z promocją usług i produktów – reklama w prasie i mediach, czytelna i kompleksowa strona internetowa,
- Rozwój sprzedaży internetowej przedsiębiorstw.

CEL 1.4. Rozwój odnawialnych źródeł energii oraz zwiększenie efektywności energetycznej

Kierunki działań:

- Poprawa jakości powietrza poprzez inwestycje w odnawialne źródła energii – hydroenergetykę, energetykę solarną, wiatrową i geotermalną,
- Wspieranie efektywności energetycznej poprzez termomodernizację budynków użyteczności publicznej,
- Poprawa efektywności energetycznej przedsiębiorstw poprzez modernizację infrastruktury związanej z ogrzewaniem/chłodzeniem budynków, oświetleniem,
- Zmniejszenie zużycia energii elektrycznej przez JST poprzez wymianę oświetlenia ulicznego,
- Budowa lub modernizacja sieci elektroenergetycznej umożliwiającej przyłączenie nowych sieci wytwórczych energii ze źródeł odnawialnych,
- Poprawa efektywności energetycznej w budynkach mieszkaniowych poprzez działania termomodernizacyjne, wymiany źródła ciepła i oświetlenia, opracowanie systemów monitorowania zużycia energii oraz szerokie wykorzystanie energii odnawialnych zarówno do celów grzewczych jak i produkcji energii elektrycznej,
- Opracowanie i wdrożenie planu ograniczenia emisji, CO₂ na terenie gmin Obszaru Funkcjonalnego „Zbiornik Wodny Oleśniki”.

CEL 1.5. Rozwój wybranych sektorów biogospodarki poprzez lepsze wykorzystanie lokalnych zasobów i kooperację w łańcuchach wartości dodanej

Kierunki działań:

- Wspieranie sieci powiązań producentów rolnych i sektora przetwórstwa rolno-spożywczego,
- Inicjowanie powstawania grup producenckich działających we wszystkich sektorach produkcji rolnej,
- Wspieranie rozwoju systemu odbioru i dystrybucji produktów rolnych, mającego na celu skrócenie łańcucha dostaw,
- Rozwój dobrych praktyk rolniczych w tym rolnictwa ekologicznego,
- Działania związane z wykorzystaniem biomasy do produkcji energii elektrycznej i biopaliw,
- Ograniczenie negatywnego wpływu rolnictwa na środowisko oraz zrównoważone użytkowanie.

OBSZAR FUNKCJONALNY „ZBIORNIK WODNY OLEŚNIKI” PRZYJAZNY MIESZKAŃCOM

CEL 2.1. Rozwój infrastruktury społecznej i poprawa jakości świadczonych usług

Kierunki działań:

- Poprawa stanu infrastruktury ochrony zdrowia, w tym zapewnienie dostępu do nowoczesnej aparatury medycznej,
- Działania ukierunkowane na zdrowe starzenie się dotyczące promowania aktywności fizycznej, odpowiedniej diety oraz regularnych badań,
- Aktywne uczestnictwo gmin w tworzeniu zakładów opiekuńczo leczniczych i pielęgnacyjnych przeznaczonych dla osób starszych, niesamodzielnych oraz niepełnosprawnych,
- Rozwój instytucji opieki nad dziećmi do 3 lat (żłobki, kluby malucha, opiekunowie) oraz adaptacja, rozbudowa i modernizacja obiektów infrastruktury przedszkolnej oraz zakup niezbędnego wyposażenia,
- Rozszerzenie oferty edukacji przedszkolnej o zajęcia wyrównujące deficyty oraz realizacja dodatkowych zajęć,
- Modernizacja obiektów dydaktycznych szkół i placówek oświatowych oraz zakup niezbędnego wyposażenia gwarantującego wysoką jakość kształcenia,
- Rozwój średniego kształcenia młodzieży w kluczowych kierunkach na rynku pracy (ICT, kierunki matematyczno-przyrodnicze, języki obce) z uwzględnieniem rozwoju właściwych postaw (kreatywność, innowacyjność oraz praca zespołowa),
- Polepszanie jakości edukacji poprzez podnoszenie kwalifikacji nauczycieli w zakresie korzystania z nowoczesnych metod, technologii i sprzętu,
- Wspieranie uczniów kształcenia ogólnego poprzez organizowanie i udzielanie doradztwa edukacyjno-zawodowego oraz pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- Wspieranie współpracy szkół i placówek kształcenia zawodowego z pracodawcami (korekty do programu nauczania, organizacja staży i praktyk zawodowych),
- Modernizacja i doposażenie placówek kulturalnych (biblioteki, domy kultury, muzea),
- Budowa i modernizacja obiektów sportowych (m.in. boiska typu „Orlik”, sale gimnastyczne, siłownie na świeżym powietrzu),
- Opracowanie i wdrożenie kompleksowego systemu informacji o kulturze oraz dostępie do jej dóbr i usług,
- Organizacja imprez i wydarzeń kulturowych w pełni wykorzystujących lokalne dziedzictwo kulturowe, tradycję i infrastrukturę kultury.

CEL 2.2. Poprawa skuteczności planowania oraz zarządzania strategicznego i finansowego obszaru funkcjonalnego

Kierunki działań:

- Wypracowanie i wdrażanie modelu strategicznego zarządzania rozwojem obszaru w oparciu o monitoring i ewaluację wdrażanych dokumentów strategicznych,
- Budowanie partnerstwa publiczno-społecznego na rzecz rozwoju ekonomii społecznej i partycypacji społecznej mieszkańców,
- Rozwój praktyki wieloletniego planowania finansowego oraz planowania w układzie zadaniowym, pozwalającym na ocenę ponoszonych wydatków,
- Partnerskie działania gmin obszaru funkcjonalnego w zakresie planowania przestrzennego,
- Upowszechnianie mechanizmów zwiększających udział obywateli w kształtowaniu polityki rozwoju lokalnego, np. dzięki utworzeniu budżetów obywatelskich,

- Uruchomienie systemu monitorowania dostępności i efektywności usług publicznych w gminach Obszaru Funkcjonalnego.

CEL 2.3. Cyfryzacja administracji i rozwój e-usług dla społeczeństwa

Kierunki działań:

- Tworzenie infrastruktury Sieci Szerokopasmowego Internetu - rozwój infrastruktury „ostatniej mili”,
- Wspieranie rozwoju produktów i usług turystycznych z zastosowaniem technologii informacyjno-komunikacyjnych - np. utworzenie portali pakietów turystycznych,
- Rozwój e-administracji poprzez stworzenie infrastruktury informatycznej, w tym aplikacji i systemów baz danych, w tym tworzenie i rozwój cyfrowych zasobów gminy w zakresie np. mienia i nieruchomości, planowania przestrzennego,
- Rozwój e-usług w placówkach kulturalnych, związanych z turystyką m.in. poprzez digitalizację oraz integrację i rozbudowę informacji turystycznej i kulturalnej,
- Wykorzystanie technologii informacyjnych w udostępnianiu zasobów kulturowych, przyrodniczych i turystycznych,
- Wspieranie nowatorskich inicjatyw na rzecz e-integracji i budowania kapitału społecznego z wykorzystaniem technologii cyfrowych,
- e-zdrowie - tworzenie cyfrowych zasobów gminy w zakresie infrastruktury zdrowotnej,
- Działania ukierunkowane na rozwój elektronicznej administracji i usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną (składanie wniosków drogą elektroniczną, elektroniczny punkt informacji).

CEL 2.4. Poprawa bezpieczeństwa i komfortu życia mieszkańców obszaru funkcjonalnego

Kierunki działań:

- Poprawa bezpieczeństwa przeciw zagrożeniom naturalnym poprzez rozwój systemów ochrony i zabezpieczeń przed klęskami żywiołowymi oraz systemów zarządzania,
- Dopuszaenie Ochotniczych Straży Pożarnych działających na terenie obszaru w specjalistyczny sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych oraz usuwania skutków zagrożeń naturalnych i katastrof,
- Remont remiz strażackich będących często miejscem spotkań społeczności lokalnej oraz miejscem przetrzymywania sprzętu ratowniczo-gaśniczego,
- Kształtowanie przestrzeni publicznej oraz promocja dobrych praktyk w zakresie ładu przestrzennego i estetyki miejsc publicznych,
- Działania z zakresu małej retencji oraz ochrony przeciwpowodziowej,
- Realizacja szeregu działań z zakresu minimalizowania skutków klęsk żywiołowych i katastrof,
- Prowadzenie polityki przestrzennej i rewitalizacyjnej w gminie w oparciu o aktualne studia i plany (w tym lokalne plany rewitalizacji),
- Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie ekologii, ładu przestrzennego i estetyki miejsca zamieszkania,
- Wyznaczenie i przygotowanie nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową.

CEL 2.5. Racjonalne i efektywne wykorzystanie zasobów przyrody

Kierunki działań:

- Prowadzenie czynnych działań ochronnych na obszarach chronionych,
- Ochrona jakości wód w tym racjonalna gospodarka nawozami i środkami ochrony roślin,

- Racjonalne zwiększenie zasobów leśnych na Obszarze Funkcjonalnym,
- Kompleksowe działania w zakresie ochrony siedlisk przyrodniczych na obszarach chronionych oraz z zakresu zachowania różnorodności biologicznej,
- Edukacja na rzecz zrównoważonego rozwoju i ochrony przyrody,
- Zwiększenie różnorodności i jakości oferty turystycznej dzięki ochronie i promocji dziedzictwa przyrodniczego,
- Utworzenie małej infrastruktury służącej obserwacji przyrodniczej oraz ścieżek przyrodniczych i wiat dla turystów,
- Rozbudowa małej infrastruktury turystycznej, służącej udostępnieniu na cele turystyczne obszarów cennych przyrodniczo, w tym szlaków przyrodniczych.

4. PLAN FINANSOWY PROGRAMU

W oparciu o wyznaczone cele rozwoju gmina Siedliszcze wskazała wykaz najważniejszych działań inwestycyjnych i nieinwestycyjnych realizowanych do końca okresu planowania tj. 2020 roku (oraz realizowanych po 2020 roku). Poniższy wykaz zawiera inwestycje już umieszczone w Wieloletniej Prognozie Finansowej, która stanowi projekcje możliwości finansowych gminy oraz projekty, których realizacja jest niezbędna jednak z powodów ograniczonych środków finansowych nie wpisano ich jako planowane w budżecie gminy. Realizacją większej liczby inwestycji (niż te zadeklarowane w budżecie) możliwa będzie dzięki pozyskaniu środków zewnętrznych. Poniżej przedstawiono zidentyfikowane inwestycje wraz z szacunkową wartością i okresem realizacji.

Nazwa inwestycji ze wskazaniem miejsca realizacji/lokalizacji	Szacunkowa wartość i lata realizacji inwestycji						Inwestycje planowane do realizacji po 2020 roku	Łączna wartość inwestycji	Stan przygotowania inwestycji do realizacji	Proponowane źródło finansowania inwestycji	Podmiot realizujący
	2015	2016	2017	2018	2019	2020					
OBSZAR FUNKCJONALNY „ZBIORNIK WODNY OLEŚNIKI” – ATRAKCYJNY INWESTYCYJNIE I TURYSTYCZNIE											
1.1. Rozwój infrastruktury poprawiającej atrakcyjność inwestycyjną i turystyczną obszaru funkcjonalnego											
Budowa wodociągu w miejscowościach Lechówka, Kamionka, Brzeziny	-	700 000	-	-	-	-	-	700 000	-	PROW 2014-2020, RPO WL 2014-2020, budżet gminy	Gmina Siedliszcze
Wprowadzenie systemu elektronicznego odczytu wodomierzy (wymiana wodomierzy w Gminie Siedliszcze)	-	500 000	-	-	-	-	-	500 000	-	RPO WL 2014-2020, budżet gminy	Gmina Siedliszcze

Remont stacji wodociągowej w Siedliszczu	-	200 000	-	-	-	-	-	200 000	-	PROW 2014-2020, RPO WL 2014-2020, budżet gminy	Gmina Siedliszcze
Rozbudowa kanalizacji w miejscowości Siedliszcze	-	250 000	350 000	450 000	-	-	-	1 050 000	-	PROW 2014-2020, RPO WL 2014-2020, budżet gminy	Gmina Siedliszcze
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	-	500 000	500 000	500 000	-	-	-	1 500 000	-	PROW 2014-2020, RPO WL 2014-2020, budżet gminy	Gmina Siedliszcze
Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w Siedliszczu (ul. Przemysłowa, Lubelska)	-	-	500 000	-	-	-	-	500 000	-	PROW 2014-2020, RPO WL 2014-2020, budżet gminy	Gmina Siedliszcze
Zakup pojemników do zbiórki i segregacji śmieci	-	800 000	100 000	-	-	-	-	900 000	-	budżet gminy, WFOŚiGW	Gmina Siedliszcze
Zakup samochodu asenizacyjnego	-	-	-	-	600 000	-	-	600 000	-	PROW 2014-2020, budżet gminy	Gmina Siedliszcze
Remont Pałacu Węgleńskich w Siedliszczu	-	500 000	-	-	-	-	-	500 000	-	PROW 2014-2020, RPO WL 2014-2020, budżet gminy	Gmina Siedliszcze
Remont i rozbudowa Amfiteatru w Siedliszczu	250 000	-	-	-	-	-	-	250 000	-	PROW 2014-2020, RPO WL 2014-2020, budżet gminy	Gmina Siedliszcze
Budowa pola namiotowego nad zalewem w m. Majdan Zahorodyński	-	150 000	-	-	-	-	-	150 000	-	PROW 2014-2020, RPO WL 2014-2020, budżet gminy	Gmina Siedliszcze
Budowa i remont chodników w miejscowości Siedliszcze	50 000	200 000	200 000	100 000	-	-	-	550 000	-	PROW 2014-2020, RPO WL 2014-2020, budżet gminy	Gmina Siedliszcze

Remont i przebudowa dróg gminnych	250 000	500 000	500 000	600 000	600 000	800 000	-	3 250 000	-	PROW 2015-2020, Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych „Bezpieczeństwo-Dostępność - Rozwój, budżet gminy,”	Gmina Siedliszcze
Budowa parkingów w m. Siedliszcze	-	50 000	-	50 000	-	50 000	-	150 000	-	PROW 2014-2020, RPO WL 2014-2020, budżet gminy	Gmina Siedliszcze
1.2. Skuteczne kampanie promocyjne skierowane do turystów i inwestorów											
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.3. Wzmocnienie zdolności inwestycyjnej przedsiębiorstw w zakresie innowacji oraz rozwój instytucji otoczenia biznesu											
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.4. Rozwój odnawialnych źródeł energii oraz zwiększenie efektywności energetycznej											
Wymiana konwencjonalnego ogrzewania budynków na pompy ciepła dla budynków użyteczności publicznej oraz mieszkańców	-	2 000 000	-	-	-	-	-	2 000 000	-	RPO WL 2014-2020, PO IŚ 2014-2020, budżet gminy	Gmina Siedliszcze
Montaż ogniw fotowoltaicznych oraz instalacji solarnych u mieszkańców Gminy Siedliszcze	-	1 000 000	-	-	-	-	-	1 000 000	-	RPO WL 2014-2020, PO IŚ 2014-2020, budżet gminy	Gmina Siedliszcze
Termomodernizacja budynków ZS w Siedliszczu	-	-	800 000	-	-	-	-	800 000	-	RPO WL 2014-2020, PO IŚ 2014-2020, budżet gminy	Gmina Siedliszcze
1.5. Rozwój wybranych sektorów biogospodarki poprzez lepsze wykorzystanie lokalnych zasobów i kooperację w łańcuchach wartości dodanej											

-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBSZAR FUNKCJONALNY „ZBIORNIK WODNY OLEŚNIKI” - PRZYJAZNY MIESZKAŃCOM											
2.1. Rozwój infrastruktury społecznej i poprawa jakości świadczonych usług											
Rozbudowa placu zabaw w Siedliszczu na ul. Jasnej – budowa altany i ogrodzenia	35 000	-	-	-	-	-	-	35 000	-	PROW 2014-2020, budżet gminy	Gmina Siedliszcze
Budowa Przedszkola w Siedliszczu	-	-	500 000	-	-	-	-	500 000	-	RPO WL 2014-2020, budżet gminy, Budżet Państwa	Gmina Siedliszcze
Remont i rozbudowa Sali gimnastycznej w Siedliszczu	-	250 000	250 000	-	-	-	-	500 000	-	RPO WL 2014-2020, budżet gminy, Budżet Państwa	Gmina Siedliszcze
2.2. Poprawa skuteczności planowania oraz zarządzania strategicznego i finansowego obszaru funkcjonalnego											
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.3. Cyfryzacja administracji i rozwój e-usług dla społeczeństwa											
Informatyzacja UG Siedliszcze	-	-	400 000	-	-	-	-	400 000	-	RPO WL 2014-2020, budżet gminy, Budżet Państwa	Gmina Siedliszcze
2.4. Poprawa bezpieczeństwa i komfortu życia mieszkańców obszaru funkcjonalnego											
Rozbudowa remizy strażackiej w Kuliku	-	150 000	-	-	-	-	-	150 000	-	PROW 2014-2020, RPO WL 2014-2020, budżet gminy	Gmina Siedliszcze
Remonty remiz strażackich	-	-	50 000	50 000	50 000	-	-	150 000	-	PROW 2014-2020, RPO WL 2014-2020, budżet gminy	Gmina Siedliszcze

Zakup wielozadaniowego samochodu strażackiego dla OSP w Siedliszczu	-	-	900 000	-	-	-	-	900 000	-	RPO WL 2014-2020, budżet gminy	Gmina Siedliszcze
Budowa zbiornika wodnego w miejscowości Wojciechów	-	4 000 000	3 000 000	1 000 000	-	-	-	8 000 000	-	RPO WL 2014-2020, PO IŚ 2014-2020, budżet gminy	Gmina Siedliszcze
2.5. Racjonalne i efektywne wykorzystanie zasobów przyrody											
Budowa ścieżki dydaktyczno-turystycznej w Majdanie Zahorodyńskim	-	-	750 000	-	-	-	-	750 000	-	RPO WL 2014-2020, budżet gminy	Gmina Siedliszcze

Gmina Siedliszcze w latach 2007-2013 pozyskała ponad 6,1 mln zł dotacji z funduszy strukturalnych i Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Aktualnie plan inwestycyjny gminy to około 25 mln złotych. Wśród inwestycji największe potrzeby są w zakresie infrastruktury poprawiającej atrakcyjność inwestycyjną i turystyczną oraz efektywności energetycznej i poprawy bezpieczeństwa mieszkańców.

W ramach Obszaru Funkcjonalnego „Zbiornik Wodny Oleśniki” możliwa będzie realizacja projektów wspólnych, do których należą przede wszystkim:

- Inwestycje w zakresie gospodarki wodno-kanalizacyjnej obejmujące budowę lub modernizację sieci wodociągowej, budowę sieci kanalizacyjnej oraz budowę lub modernizację oczyszczalni ścieków w tym również oczyszczalni przydomowych.
- Inwestycje w zakresie poprawy jakości powietrza i efektywności energetycznej w zakresie wymiany oświetlenia ulicznego na bardziej energooszczędne, termomodernizację budynków użyteczności publicznej, montaż kolektorów słonecznych na budynkach użyteczności publicznej i budynkach indywidualnych, itp.
- Inwestycje w zakresie bezpieczeństwa energetycznego z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii. Projekt polegający na montażu mikroinstalacji solarnych (ogniwa fotowoltaiczne) zarówno na budynkach indywidualnych jak i na budynkach użyteczności publicznej.
- Sieciowy projekt turystyczny tworzony w oparciu o projekt budowy zbiornika wodnego Oleśniki. Inwestycje w zakresie poprawy infrastruktury drogowej, noclegowo-gastronomicznej, inwestycje w zakresie kształtowania przestrzeni publicznej oraz promocji lokalnych produktów i atrakcji.

5. SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY REALIZACJI PROGRAMU

Program Rozwoju Gminy Siedliszcze na lata 2015-2020 podlega konieczności wewnętrznego monitoringu i ewaluacji. Szczegółowy system monitoringu i ewaluacji został przedstawiony w Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszaru Funkcjonalnego „Zbiornik Wodny Oleśniki”.

Mając na uwadze, że podstawowym zadaniem monitoringu strategicznego jest uzyskanie mierzalnych wyników postępu osiągnięcia założonych w dokumencie celów. Niezbędne jest określenie bazy wskaźników monitoringu stanowiących podstawę oceny stopnia realizacji Strategii a tym samym Programu Rozwoju Gminy Siedliszcze w Obszarze Funkcjonalnym.

Do przedstawionej w Zintegrowanej Strategii Rozwoju OF „Zbiornik Wodny Oleśniki” struktury celów opracowano zbiór wskaźników, za pomocą których możliwa będzie weryfikacja zarówno poziomu realizacji dokumentu jak i obranego kierunku rozwoju. Poniższy zbiór wskaźników odzwierciedla aktualne uwarunkowania gminy Siedliszcze oraz wskazuje ich prognozowane zmiany.

Tabela 1. Zbiór wskaźników monitorujących cele strategiczne Programu Rozwoju Gminy Siedliszcze na lata 2015-2020

Wskaźnik	Jednostka	Wartość bazowa (rok 2013)	Wartość docelowa (rok 2020)	Źródło weryfikacji
OBSZAR FUNKCYONALNY „ZBIORNIK WODNY OLEŚNIKI” - ATRAKCYJNY INWESTYCYJNIE I TURYSTYCZNIE				
CEL 1.1. Rozwój infrastruktury poprawiającej atrakcyjność inwestycyjną i turystyczną obszaru funkcjonalnego				
Odsetek ludności korzystającej z infrastruktury kanalizacyjnej	%	17	18	GUS BDL
Liczba odnowionych obiektów dziedzictwa kulturowego wpisanego do rejestru zabytków w latach 2014-2020	szt.	0	1	Dane z JST
CEL 1.2. Skuteczne kampanie promocyjne skierowane do turystów i inwestorów				
Liczba imprez zorganizowanych przez instytucje kultury	szt.	0	5	BDL GUS
CEL 1.3. Wzmocnienie zdolności inwestycyjnej przedsiębiorstw w zakresie innowacji oraz rozwój instytucji otoczenia biznesu				
Realizacja projektów inwestycyjnych ze środków unijnych w latach 2014-2020	szt.	0	1	System informatyczny monitoringu i kontroli finansowej funduszy strukturalnych i funduszu spójności
Pracujący na 1000 mieszkańców	os.	54	56	BDL GUS
Wskaźnik przedsiębiorczości	podmioty/ 1000 osób	36	41	BDL GUS
CEL 1.4. Rozwój odnawialnych źródeł energii oraz zwiększenie efektywności energetycznej				

Liczba budynków użyteczności publicznej poddanych pracom termomodernizacyjnym w latach 2014-2020	szt.	0	1	Dane JST
Liczba przedsiębiorstw realizujących projekty z zakresu efektywności energetycznej i instalacji OZE w latach 2014-2020	szt.	0	1	System informatyczny monitoringu i kontroli finansowej funduszy strukturalnych i funduszu spójności
CEL 1.5. Rozwój wybranych sektorów biogospodarki poprzez lepsze wykorzystanie lokalnych zasobów i kooperację w łańcuchach wartości dodanej				
Średnia powierzchnia gospodarstw rolnych (2010 r.)	ha	5,72	5,82	BDL GUS
Liczba gospodarstw ekologicznych	szt.	0	1	http://www.eko.lodr.konskowola.pl/ekologia.php
OBSZAR FUNKCJONALNY „ZBIORNIK WODNY OLEŚNIKI” - PRZYJAZNY MIESZKAŃCOM				
CEL 2.1. Rozwój infrastruktury społecznej i poprawa jakości świadczonych usług				
Liczba ludności na 1 placówkę zdrowotną	os./1 placówkę	2320	2270	BDL GUS
Liczba ludności na 1 placówkę biblioteczną	os./1 placówkę	6959	5000	BDL GUS
CEL 2.2. Poprawa skuteczności planowania oraz zarządzania strategicznego i finansowego obszaru funkcjonalnego				
Wielkość środków unijnych pozyskanych przez gminę na własne projekty rozwojowe z na 1 mieszkańca w perspektywie finansowej 2014-2020	tys. zł/mieszkańca	0	1,5	System informatyczny monitoringu i kontroli finansowej funduszy strukturalnych i funduszu spójności
Udział wydatków inwestycyjnych w ogóle wydatków z budżetu JST	%	10	11	BDL GUS
CEL 2.3. Cyfryzacja administracji i rozwój e-usług dla społeczeństwa				
Liczba nowych e-usług udostępnionych dla mieszkańców gmin w ramach rozwoju administracji elektronicznej w latach 2014-2020	szt.	0	1	Dane JST
CEL 2.4. Poprawa bezpieczeństwa i komfortu życia mieszkańców obszaru funkcjonalnego				
Liczba doposażonych jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej w nowym okresie programowania 2014-2020	szt.	0	1	Dane JST
Liczba projektów z zakresu kształtowania przestrzeni publicznej w nowym okresie programowania 2014-2020	szt.	0	1	Dane JST
CEL 2.5. Racjonalne i efektywne wykorzystanie zasobów przyrody				
Realizacja inwestycji z zakresu małej infrastruktury turystycznej w latach 2014-2020	szt.	0	1	Dane JST
Wydanie folderu promującego dziedzictwo przyrodnicze w latach 2014-2020	szt.	0	1	Dane JST

Jednostką odpowiedzialną za proces monitoringu i ewaluacji Programu Rozwoju Gminy Siedliszce na lata 2015-2020 jest Referat Budownictwa, Oświaty, Kultury, Działalności Gospodarczej w Urzędzie Gminy Siedliszce. Ponadto, przedstawiciele tego referatu wejdą w skład Komisji monitoringu i ewaluacji Zintegrowanej Strategii. Komisja zobowiązana będzie między innymi do: gromadzenia, przetwarzania oraz analizy danych i informacji, ewidencji rzeczowej, finansowej i przestrzennej związanej z realizacją Strategii, opracowywania raportów, a także do zapewnienia ogólnodostępnego charakteru informacji, danych, raportów i analiz.